

Bakurubasanni

(nimaré / 2 songs)

Mali kono = Dorème 200

Afriki kono = Dorème 400

Jamana werc = Dorème 500

Feburuyé Kalo san 1995

Kibaru

Kunnafonisében bota kalo o kalo. BP: 24 Téléfoni : 22-21-04. Bozola Bamako-Mali. San 23nan boko 277nan A songo : dorème : 10

Mali ka san 1995 foroba musaka dantigera

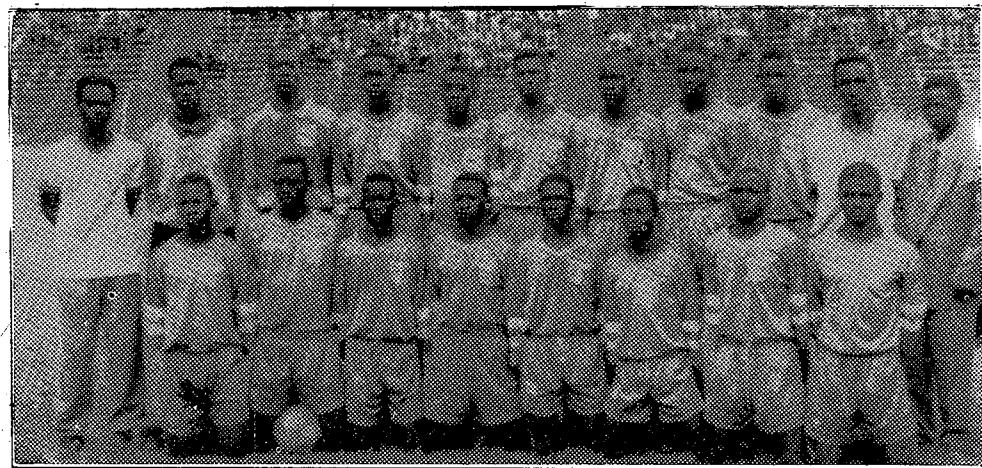
Zanwiye kalo tile 26 don, minisiri min nesinen be nafolokow ma, o ye Mali ka san 1995 foroba musaka mume dantige jamana depitew ne na, n'o ye nafo dontaw n'a botaw ye san kura nata kono. O strategie la, jateminc kera cogo min na, o file.

- Natolo donta, i ko min ka kan, ka pini, Ka ladon foroba kesu kono, o jatera, k'o ke setawari miliyari 299 ani miliyon 883 ye.
- Natolo bota, i ko min be don forobakow date, o jatera, k'o ke setawari miliyari 353 ani miliyon 960 ye.

Jateminc y'a jira ko natolo bota hake ka ca ni natolo donta hake ye ni setawari miliyari 54 ani miliyon 127 ye. O yere turance datall warl de be nini jamana kokan. N'o wan ma sorjoona, o be ko caman latemenni bali fangaso bolo. O la, a be mogow ne na, ko ban don, k'a sorô dese vere don.

A foroba musaka nafolok dantigera bolo min kan, o bennna depitew ani partit politiki caman nemogow ma, i ko «ADEMA», «PDP», «RDT», «US-RDA», «UDD», ani «BDIA». O sorola fangaso ka cesiré, min hukumu kono san 1994 la, warl donta ciyara, kokan jurutu dogoyara, musaka misennin caman bolokara fana. O yere kera sababu ye, ka do fara ciyakoda dow ka san musaka nafo lokasabi kan, i ko kencyakow, kalankow, ledamunikowan takanalikow, bli minnu ka oleen kosebe. A jirala ko baara min kera foroba nafolok la ninan, k'o kolodirinyara ni salou, san 1994 ta ye. O kama, fangaso sara kera foliko human ye, k'a massro, a kolosira ko baara be ka ne, ka l'afe.

Afiriki denmisén ntolatan bëna ke Mali la san 1995 mekalo nata

Ntolatan in hukumu kono, kalata ye jamana 8 denmisén janaw tila kulu fila ye minnu file :

- Kulu folo : Mali ni Gana ni Tinizi ni Mozambiki
- Kulu filanan : Nizeriya ni Bosiwana ni Sudan ni Lagine.
- San 1995, mekalo tile 14 : Mali ni Gana be jogon soro.
- O don kelen : Tinizi ni Mozambiki be katabaanaani wuli
- San 1995, mekalo tile 15 : Nizeriya ni Bosiwana
- O don kelen : Sudan ni Lagine b'u kuwa da jogon na.
- San 1995, mekalo tile 17 : Mali ni Tinizi be jogon ye.
- O don kelen : Gana ni Mozambiki be jogon soro.
- San 1995, mekalo tile 18 :

Sajola sanu ko	ne 8	Ntolatan Sariyaw (laban)	ne 7
Foronto nafa kura	ne 8	CNCU : juruko penabora	ne 8
Cenimusoya bënkola	ne 3	«YAMAHA» kera sanu ye	ne 3

DUWANZA : Kolonsen ye jiko nogoya

Endu jamana teriya jekulu min nesinnen be demekow ma dije kono, n'a be wele ko «LACIM», o ye Mali deme ni nafolo min ye san 1993/1994 kono, o hake benna Sefawari miliyon 96 ma. A jirala k'o wari donna jiko nogoyalida fe Duwanza mara kono ni kolonkura 36 senni ye ani kolonkor 25 labenni. Kabini san 1975, n'o san 20 ye ninan ye, «LACIM» be ka Duwanzakaw deme sira caman kan, min kera olu n'u demebagaw bee wasako ye. O kama, san o san, tonsigi be ke Duwanza, wale kelenw ani wale ketaw n'u nafolokow kan. Ninan tonsigi daminera zanwiye tile 31 don, k'a kunce feburuye tile 2 don. Duwanza komandan ye kuma min f'a kunce kene kan, o ye laadilikan ye, k'a jira Duwanzakaw la, ko mogo demebaga folo y'i yere de ye.

Ansongo Lenpo saraliko geleýara

Lenpojurum min be Ansongo marabolo mogow la san 1994 la, o hake ye miliyon 52 ye sefawari la. Nka, wari min sera ka sara miliyon 52 nin na, o te hali baakemc saba bo (300.000 sefa) A ko geleýara, foka jogonyew ke, ka mogow n'u hakiliw jira jogon na, foroba kunda ani Ansongo marabolo kono. O labanna ni yere laben walew ye, k'a nesin hadamadenw ni baganw ka keneýakow ma ani Ansongokaw ni Gawokaw ka seko ni dongo nena jiw labenni ma, denmisén kunda.

Kukukoro ni Kolokani ni Segu cesirako kuma

Depite minnu sigira Segu ni Kulukoro mara fila togo la, olu ye jogonye ke, ka ben sira dilanni kan Kolokani ani Segu ce, sira min bera temen Banamba ni Lono fenn'a baarawmusakajate minera k'a ke sefawari miliyari 1 ani miliyon 400 ye. A jogonye senfe nafa minnub'a sira la, olu dantigera, k'u bila jago minen kono, i ko sumankisew ani baganw, fo kase bololabaarafenw ma, minnu be se ka feere a mara fila duguw kono, kabini Kolokani fo Segu dugu yere kono.

O temennen ko, n'a sira sera ka dilan, a be hadamadenw dorogoli teliya, ka soro baaraw nogoya sira caman kan. An be dugawu k'a sirako la.

Afiriki ntolatan nana Funakeninw ka Nizeriya kunben jatemine.

Afiriki Funakenin ntolatan nana y'u kogo da jogon na san 1995 zanwiye kalo temennen. Mali denmisénw tun be janaminjanaw cema Nizeriya jogonkunben in na. Jatamine min kera ntolatan in senfe, an bera doonin f'aw ye o kan. Jatamine in kadara kono, jamana minnu «ekipu» n'o ye ntolatan jekuluw ye, tun be kene in kan, olu tilala kulu 3 ye : - Kulu folo, oyejamana minnu denmisénw be ka nesoro balontan na waati laban in na. - Kulu filanan ye jamana minnu ntolatan funakeninw b'i n'a fo, k'u ser'u dan na,

bawo u te ka nesoro.

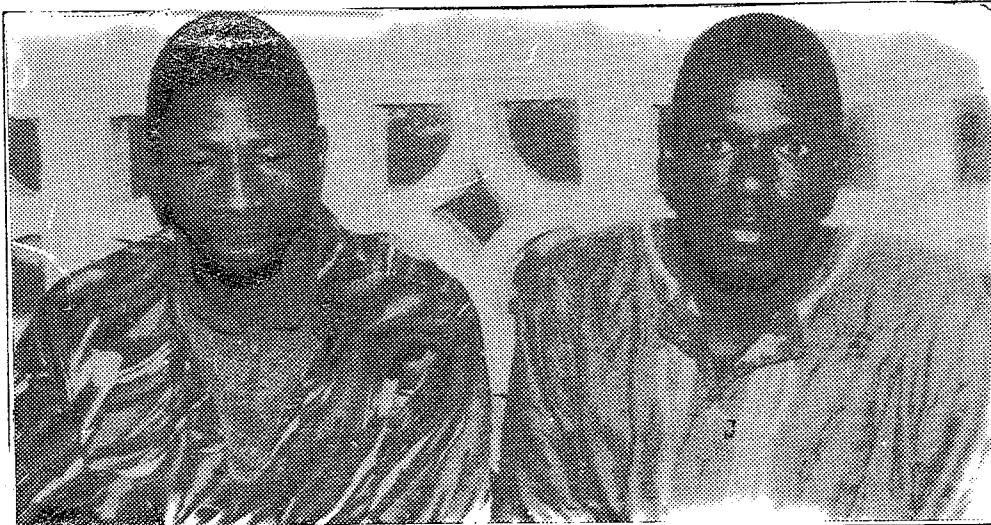
- Kulu sabanan ntolatan naw be jate jigitiglaw ni galabukarilaw fe, ka nesin u demebagaw ma.

O jigitiglaw n'o galabukarilaw ye Senegali, Lagine ani Zanbi jamana ye. Funakenin balontan kulu minnu b'i n'a fu ser'u dan na, o ye Nizeriya ni Kameruni jamana ye.

Nizeriya nana ka ca ni ba n'a si ye, o de koson nizeriyakaw jiginna kosebe u ka «ekipu» labenbaga la, n'o ye Fani Amuni ye, k'a d'a kan a ma ntolatan in mine a sèbe la, k'a wasa don denmisénw labenni na.

- Kulu min denmisénw be ka nesoro balontan na waati laban in na, o ye Burundi ni lli Morisi jamana nana ye. Mogosi tun sigilen te n'olu seli ye Nizeriya kene in kan, wa u y'a jira Nizeriya faaba Legosi kono, «ko mogo be jo tunindola, nka isirijuru be bo a la». Koro were te nin na bilen, jamana dogomanin walima jamana jaasilen te ntolatanko la tuguni.

"Sotelma" garidiyen fagabaga dow minera

Mogo fila minnu minera fewiriye kalo tile 6 don, n'o ye Fajala Sidibe ye, n'a be wele ko «Jango» ani Seyidu Jalo, olu no yera «SOTELMA» garidiyen fagali la, min kera desanburukalo tile 23 don. «Jango» de folo minera sonyali sira kan, n'o ye moto «CG» ani telewison ye. O nininkali senfe, kuma bora «Sotelma» garidiyen fagaliko kan. Polisiw y'o yoro fese-fese, fo ka taa «Jango» no y'o la. Nka, a y'a jira, k'u mogo saba de be baara ke jogon fe, n'o ye sonyali ni fagali ye; k'u ye jogon don kabini Sikaso; k'u bee ye kasoladen bolilenuw de ye. Osiratige la, a ye Usumani Sangare ani Seyidu Jalo togo fo, n'o minera, ka fara ale yere kan. Mog sabanan min ye Usumani ye, o ma se ka ye halisa, sanko k'a mine. A kera cogo o cogo, Fajala ni Seyidu ye fagali turu da Usumani de kun, k'a jira, k'olu no be sonyali walew de la, nka, fagali ye Usumani de noye. Ni Usumani ma ye, k'o fana ka kumakan lamé, a te jedon. O de kama, polisiw y'u lase kasobon na, k'u datugu, sanni Usumani ka mine. Polisiw ka jate la, nin mogo saba bee ye mogofagalaw ye, minnu lakodonnen be jamana kono, kabini Buguni fo Sikaso, kabini Sikaso fo Bamako.

Ka bo "OMAFES" yoro

Dine jamanaw ka kelenya tonba «ONU» ka san 1989 Nowanburukalo tile 20 hogonyeba bennkan talen ka nesin denmisenninw josariyaw ma

Benkansariya tataw ka nesin denmisennw ka hadamadenya sabatili ma (boko 4 nan)

Sariyaset 17 :

Denmisen ka kan ni kunnafo ni minen numanw ye. A ka kan ka tanga kunnafo ni hadamadenya la.

Sariyaset 18 :

Fa ni ba ka kan k'u den lamo, k'u janto a ka netaa la. Ni dese te, jamanaka kank'udeme den lamoni na. Bangebaa minnu be baara la, n'u ka kan ni deme ye jamana fe, jamana ka kan k'a joyoro fa o la.

Sariyaset 19 :

Jamana ninnuka kanka denmisen lakana, k'a bo nitoo la i n'a fo : binnkanni, jenaya sira, dennafili, diagoyabaara ani bolokofetominé.

Sariyaset 20 :

Denmisen min mansaw te yen, jamana ka kan k'i janto o la kerenerena la. O la, sivako, dinenko, laadakow, kankow, olubee jate ka kan ka mine kosebe.

Sariyaset 21 :

Dennadon ka kan ka yamaruya jamana ninnu fe, denmisen yere ka nafa kama. Nin wale be boli jamana werew kan dennadon na. O de kama, mogofen o fen, n'a sen be dennadon na, o tigi ka kan ka sara nini.

Sariyaset 22 :

Denmisen folofololen, walima min b'a fe ka kalifa seben soro, n'a kelen don, walima n'a bangebaaw b'a nofe, a ka kan ni ladonni konuman ye, ani kolosili.

N'a y'a soro a n'a bangebaaw te hogon fe, feew ka kan ka tige walasa k'o denmisen indeme a k'a bangebaaw lasoro.

(a to be soro kibaru nataw kono)

«YAMAHA» moto kera sanu ye

Moto min be wele ko «YAMAHA» 100 an'a musota min be wele ko «YAMAHA MATE 90», olu songotun bere bennet don sanni «dewaliyason» ce.

O misali be se ka ta cew ka moto «YAMAHA 100» kan min songotun ye sefawari waa 100 ye.

Nka an be don min na, i ko bi, o songotemenna sefawari miliyon kelen kan, boyoroko te min na, a kera Burukina walima Nizeriya ta ye.

Jagokelawka folila, moto filan ninnu songoyelenni sababu bora Nizeriya ni Burukina motodilan iziniw ka «YAMAHA» dilannenw banni na, ani geleya min be ka sigi Nizeriya wari kan sisan, n'o ye «nayira» ye.

Olu hakili la moto ninnu sansongow de be k'u sanbagaw galabukari.

Nka, waatinin kera, motosannaw tun be k'u nesin motokoro feereyecow de ma, a be fo minnu ma ko : «kasi». U'y'a jatemine k'olu songo be ka caya ka t'a fe, o tuma u b'u seko damajira ke ka kura songo nini; o songo n'a geleya bee, u b'o fe ten.

An bee dun b'a don ko fen kura ma ka di, fo n'a se t'i ye.

An be se k'a fo ko «dewaliyason» geleya te ka foyi bo «YAMAHA» moto sanbagaw nikanu na a soroli sira kan.

Forontoji be nakə fenjenamaw faga

Farafin jamana ka doço foronto dönnen te yoro min na, a ka farin da kono, o n'a taa be, a be na kunkorota. N'a bora na kunkorotali la, mogofen caman te neci were don foronto la. Kejereye ciyakeda do sigilen be kameruni jamana tilebinyanfan na «CIPCRE», min ye Fenjenama fagalan farin do laben ni foronto ye. U be foronto kene bolone woço, walima foronto jalan bolone saba mugu nagami ji litiri fila la. U b'o lamaga fo ka foronto bee yeelen ; o ko u b'a ji sensen fini womisennin ma do la ; nk'a baara te taa i ne kolosili ko, bawo bee b'a don foronto be min ke ne la.

Safunoji do be ke forontoji sensenenn na, o ko k'a ke nakosonna kono, ni y'o seri-seri i ka legimu tugunw kan, a be nakofen fenjenamaw bee silatunun ; hali n'i y'a ke i ka jiri nafamaw kan, bubaga te se olu ma.

Nafa were min b'a la, n'o b'a ni fenjenama fagalan tow bo n'goco ma, o te dowerye ye posoneko ko ; posone te forontoji la, w'a be baganmisenninw fana gen k'u mabo nakofen na.

SYFIA

Sariya : Cenimusoya benkola

N'aw b'a fe ka je ni muso min ye, a' y'aw jija a ka jen n'a ye, n'o te a be ke binkanni ye.

Bamanan na anw b'a fo min ma ko sungurun npogotigya tali, o be wele farajew fe ko binkanni, bawo i mana se muso ma waati o waati, n'a ma jen n'a ye, i binn'a kan : npogotigiyata ni npogotigiyatabali t'o la. O temennen ko, nin walejugu in kebaga be se ka don kasol la, k'a ta san 5 fo ka se san 20 ma, ka tila k'a bila fosebaara la.

Mali nangili sariyaseten dakun 181 y'a yamaruya ko ce min mana bin muso o muso kan, i be se ka gen ka bo jamana kono fo ka se san 5 ma.

Ce ka bin muso kan, sungurunbaya t'o la sanko denmisennya walima muso furulen. Ni ce binna muso sugu o sugu kan, sariya b'a nangi.

Kibaru Kanubagaw kuma yoro

TARIKI

Npeseribugu sigi cogo

Npeseribugu ye dugu ye, min be Masantola mara la, Kolokani fe Beledugu.

Npeseribugu be Masantola ni koron ce, baameteré 18.

Npeseribugu sigira san 1877.

Guwa fila de bora Sirakoro Hariya koriyan, n'o ye Fanjo Jara ka guwa ye, ani Sobile Jara ka guwa Npeseribugubora Sirakoro, Sirakoro ye dugu ye, min be Coribugu ni koron ce Kolokani serikili kono. Npeseribugu sigibagaw bora Sirakoro, kana sannaani ke Koriyan, n'o ye Fanjo Jara n'u b'a f'a ma ko Bajo, ani Sabile Jara ka guwa ye. O guwa fila de bora Sirakoro. Tuma min na ni o guwa fila mogow nana Koriyan, u ye san naani ke yen, ka u tokoriyan ka Npeseribugu tutige. Guwa kelen farala guwa fila ninnu kan n'o ye Jawoyi Jara ka guwa ye, otun be Koriyan. O la, u guwa saba de nana sigi Npeseribugu. Dugutigiya tun be o guwa saba ni jogon ce. Nka an be don min na ko bi Jawoyi Jara ka guwa mogow taara dugu'wrew la. Npeseribugu dugutigilakaw ye Jaraw ye minnu tana ye kaana ye. Npeseribugu y'a togo soró tomo koro do la, n'o ye Npiye ka seri ka bugu ye, o la dugu togo dara tomo koro togo la, ko Npeseribugu.

Beledugu -muruti

O muruti kera san 1915, o benná Npeseribugu dugu sigili san 30 ma. Muruti ye Beledugu ni tubabu-bilen ka kele ye. Beledugu muruti jogon kunben mugu cira yoro minna, o ye Zanbugu ye, min be Bamako ni Kolokani ce sirabada la, a be Nonsonbugu nikenekacebaameteré damado. Kele kera yoronin minna, o yoro togo ye ko Kojalandia.

Beledugu cefarin caman tora Kojalandia. Tuma minna ni Tubabu-bilenw sera Beledugu la, kele yerekera. Beledugu bamananwbolila. Tubabu-bilenw sorola ka don Beledugu kono, ka kelemasaw mine kelen-kelen. Tubabu-bilenw taara Nongo mine, ka taa Masantola Sanpabilen Jara minek'ofaga, kataa Kumi Jose kama, Jose Tarawele y'a yere faga, ko Tubabu-bilenw tenu ale kunnada. Kumi Jose Tarawele ko, Tubabu-bilen k'ale minek'akunnada, o sababu ye, folo-folo sanni tubabu-bilen ni Beledugu ka kele, Kumi Jose tun ye kelemasa ye. O kelemasaya kono, a ye kele wuli Sijne fila ka taa Wesebugu kele. Kumi Jose ka kele ma se Wesebugu la, Jose ni Mansatola Sanpabile taara tubabu-bilenw segere fo Muti, walasa ka Wesebugu di Kumi Jose ma, o de la sa, tubabu-bilenw nana Wesebugu kele, ka Banjugu faga, ka Wesebugu mine ka di Jose ma. O de la Kumi Jose ye Wesebugu Banjuguden muso mine ka o keka baramuso ye, o logo tun ko Filakoro Jara. Tubabu-bilenw ye Wesebugu mine ka di Jose ma. O de koson, Kumi Jose ma son tubabu-bilenw k'a mine k'a kunnada, k'a d'a kan Jose yetubabu-bilenw janfa. Folo-folo ni kelemasa foli tun fura Kumi, ni Jose bora don na, mogow bena a bolo korota sabu kelemasa don; nka Jose ka baramuso n'o ye Wesebugu Banjugu denmuso ye, o be wuli ka na Kumi Jose bolo jigin, ko Kumi Jose te ce ye, ko tubabu-bilenw de ye cew ye. Sabu a ma se ka ale fa Banjugu Jara mine, fotubabuy'ademe ka o mine. O tuma na Jose te ce ye. Beledugu -muruti sababu file nin ye: Folo-folo Aliman kele la, tubabu-bilenw nana kele cew caman ta Beledugu, i n'a fo Mali jamana fan caman na o cogo kelen na. Farafin tun be faransi deme ka Aliman kele. Beledugu

cebalen caman sara Aliman kele la, o de koson Beledugukaw ye jogon ye k'a jira tubabu w ka cidenwnako Beledugu te ce bo, ka taa Aliman kele latuguni. Oyora Beledugukaw murutira tubabu-bilenw ma. Cefarinw tun ka ca Beledugu, ni Beledugu bamananw tun banna ko min ma, u be saya fisaya ni siran ye. A be don min na ko bi, cefarinw ka ca Beledugu.

Mogo min ye Beledugu koren nefo ne ye, o ye ne yere fa ye, n'o ye Dirisa Jara ye, a si be san 78 na bi, a be balo la Npeseribugu yan.

Mamadu Jara animateri ka bo Npeseribugu Masantola mara la Kolokani

Ka bo Nala

Ne Mami Kulubali ka kuma be baganw ka manadunko kan, n'o ye manaboroninw n'u jogonnaw ye. Mana b'an mago ne sira caman na. An ka fenw beee be lasagon manaforoko de kono. N'an ye fen o fen san sugu la, ani sannikeycrow la, dugu kono, feerelikelaw b'o bila manaforoko kono, k'a d'an ma. Nka, manaka jugubaganw ma. Ni bagan ye mana dun, a te b'o la, abada. A ka jugu senekemisi de ma bawo o te bo du kono. Ne balima cikelaw, ne b'a jini aw fe, aw ka manaforokow lasagon yorow la, baganw te se yoro minnu na.

Mami Kulubali, ka bo Nala
Bila kubeda Segu mara.

Poyi

Ni tine don ko kalan de be soró yiriwa
Ni tine don ko kalanbaliya ye dibi ye
Ni tine don ko kunfinya ye bana ye
Lakolikaramogo ka kan ka fo k'a togo da ko sabunuman.
Den te don da la ni lakolikaramogo te,
Den te ke fen ye ni lakolikaramogo te,
Ni sunbala diyara, nerebola togo te fo.

Worokiyatu Tarawele
Sagoyiba

KA BO BELEKO

Bakari DANBELE, n'a be wele ko Bakaribilen ka bo Gegena, o ye letere do ci KIBARU nemogoso la u ka dugu fitine do kan.

Fitine in donna Beleko arondisiman dugu saba ni nogon ce, n'o ye Gegena-Bamanan ani Gegena Fulala, ani Janna dugumogow ni nogon ce. San 1988 la, dugu kofolen saba ninnu ye nafolo min bo k'a di faamaw ma, hake t'a la.

O fitine senfe, kereciyen dow taara ko in nefo monsejeri ye Segu. Monsejeri nana ka dugu saba kereciyenw lasigi, k'olu kereciyenw man kan k'u sen don fitine in na. Nka Gegena Bamanan ani Gegena Fulala kereciyenwy'a jira monsejeri la, ko kele in te diine kele ye, bawo dugu ninnusigibagawte kereciyenw doron ye.

Silame fana doron ka duguw te. Nka ni fitine donna duguw ni nogon ce, o ye bee lajelen kunko ye.

Silame w'erew k'a ma ko diine kele t'u ka fitine in ye.

Monsejeri ni dugu fila kereciyenw ma se ka ben fo la. Dugu fila kereciyenw k'utetaa Beleko mishon egilizi la tuguni, k'u b'u ka Aladelie Gegena Fulala egilizi la, bawo Ala be soro yoro bee la; i man'a wele yoro o yoro, a b'i jaabi.

Kereciyenya donna Beleko san 1935. Dugu fila ninnu ka kereciyenw ye, monsejeri ka mogow sigilenw de ye, Gegena Fulala egilizi la, Eesen Sangare n'a muso minnu ye dugu bila ka taa Fana mishon na. Beleko labew (tubabumoriw) be to k'u wele san o san, ka kuma n'u ye, nka u te son abada. Fitine in san 7 nan waati de la, u sonna delili ma, ka ben ni kereciyenw ka noweli seli san 100 nan nena jiw ye Beleko egilizi la.

Mishon be Beleko Sokala min na, o ye Jawarela ye.

San 1994, desanburukalo tile 25, n'o ye noweli don ye, u taar'o

nena jiw ke nogon fe Jawarela mishon na.

Dugu fila ninnu kereciyenwy'uka san 7 fitine banni nena jiw dogo da, k'o bila san 1995, zanwiye kalo tile 15 la, n'o tun ye karidon do ye.

Uyecibila Beleko arondisiman mogow bee lajelen ma. Gegena Fulala dugukonmogo minnu tun be kene in kan, a tun be mogo 4000 nogon bo. Beleko seriwi sida nemogow bee lajelen ani Beleko dugutigi ka ciden yamaruyalen, n'o ye Bakari Kulubali ye, ka fara tubabumoriw : labew ni monsejeri kan, bee lajelen tun be kene in kan.

Keleban seli in kene kunkorotara n'a a nemogoya dili ye B'e l'e k'o kumandan ma, n'o ye Burama

Tarawele ye.

Nege ne 9 temennen ni miniti 30 ye, mesi daminera labew fe. Jama caya kojugu, mogow ma se ka kun Gegena Fulala egilizi kono. Mesu nemogoya tun be labe (tubabumori) Benuwa Mariko bolo.

Mesi senfe, kereciyenw ka koralidenw (diine donkilidalaw) ye donkiliw da minnu ye bee lajelen nimisi wasa.

Labe Benuwa ye dugawudon Gegena dugu 2 mogow bee ye; a ye dugawudon Beleko arondisiman mogow ni malidenw bee ye, walasa Ala kana nin fitine suguya don jamana fan si.

Gegena Bamanan silame ka ciden Adama Danbele keleban kene kan, o ye kuma ta ka foli ni dugawu ke tubabumoriw ye ani jama bee lajelen. Ak'ale ye segen min ke kereciyenw ni nogon ce fitine delili in na, n'o sera ka ban bi, k'o diyar'ale ye kosebe. A ko foyi te kele kofe nimisa ko.

Dugu fila ninnu mogow ye misi 4 faga

ani baw ni sagaw, ka fara malo toni 4 kan, mogow ma se ka minnu dun k'aban. Nena jiw labenna wuladafe.

Sotaawaati sera tuma min na : Gegena Bamanan dugutigi n'o ye Danbeli Danbele ye; Gegena Fulala dugutigi, n'o ye Danba Sangare ye; olun'ka dugutigi seerewye dugawu don jama ye ko : «Ala k'an kisi nin nogon were ma, bawo nafa foyi te kele la, w'a ko ye nimisa ye.

Fitine indaminera Gegena Bamanan dugutigi min tile la, n'o ye Sidi Danbele ye, Ala y'a ka kalifa min'a la, k'a soro fitine in ma ban.

Bakari DANBELE, ka bo Gegena Beleko Arondisiman, Joyila kafo

Ka bo Kula Dabala

Don do la, ne ye sebenfura ta, ka kalimu ta, ka n sigi ka n miiri hadamadenya kan. Ne ka miiriya joyoro taara ban.

Folo, i n'a fo an benbow tile la, olu ka walew tun be taama u ni nogon ce, cogo min na, bi tile ta ma ne diya cogo si la.

N sera cekoroba do ma, a ko : folo-folo, olu faw tile la koroke denw tun ye dogoke ta ye; dogoke fana denw tun ye koroke ta ye.

Dugubaw tun be o cogo kelen na fo ka na se kinw ni laminiw ni Kabilaw ni jamana yere ma.

Folo koketaw bee tun be nena bulonba kono. Ni ben tun kera fen min kan yen, o tun te wuli cogo si la. O waati la, ben ni kelenya sabatilen tun don kosebe.

An be bitile min na, dent'a fafe, fa fana te den fe; dogow ni koro fana be ten. Balimaya farala. Jekasigi te ke bilen janko jekakuma. Ni wale kofolen ninnu ma sabati yoro o yoro, hadamadenya te se ka sabati yen.

Fen min be ka sabati jamana in kono sisani, o ye hasidiya, nogonjoniya, juguyakise bilen ni besenjoniya. N'an m'o wale juguw dabila Ala te here kise kelen las'an ma. An k'an miiri, k'a don ko Ala de y'anda, min ka d'a ye, a b'an koye. Otuma an ka sabali bawo sabali nogon te, an ka hinje nogon na, an kana nogon janfa.

Dirisa Fonba n° 1
Balikukan karamogo
Kula (Joyila).

jenemaya

Dijesosigi

1.1. «Dijekoroba, latigekonuman, ni latigekoju danfenw kan».

«Dine yere be ban jango a kono fen»; magoñefenw o ni kabakofenw (Sankolo ni dugukolo).

1.2. Sankolo jolen don Ala ka se kono, k'a ke fennemaya dow ka bulonba ye (tile, kalo, fijn, doolow, su, kabanogow, sanji ...).

1.3 Dugukolo fana fenseñnen don o se kelen kono, ka muju ka sabali jenemaya degun kono (sigiyoro, kaburu, kogojiw, bajiw, sow, sirabaw, kow ponw, jegew, foolonw, kungo ni sogow ...)

1.4. jenemaya magoñelan dafalanw A ka gelen mogo nata ka fa, barisa kasabi te soro, ayiwa sannifewn kerebete.

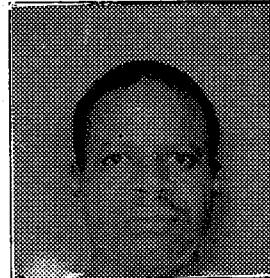
(finiw, sanbaraw, sow, arajow, cikeminew, baganw, motow, mobiliw, cencenew, simanw, kabakurunw, jiriw, toliw, papiyew, kalimu, tabaliw) ka da taransipori kan.

2. Hadamaden:

Mogo de ye Ala ka danfe bee la fisaman ye. «N'i ma ban ka na, i te ban taali ma». Dijesosigi ye waati kunkurunnin ye.

Sankolo ni dugukolo ye neema belebele ye mogoya jidili la. Barisa sanyewaati filia ye : samiyenitilema. Mogow bee b'u cesiri balo ni nafolo soroli la. Nka, segen, koli, soro bee lajelen be nogon na. «O de koso, bee te segen, bee te koli bee te soro ke nogon fe» Mogo ka ca, nka balo ka gelen dadonbali ma. A dun be fo ko baara ye lafiya ni daamutaamasiyen ye. Akolosira ko forobabaarakela ni bololabaarakela dow te daamu ni lafiya soro abada.

2.5. Banabaatow: doni, ... donigirinba, segen, koli, dese kono (fijentow, fatow, nanbaraw, segenbagatow, desebagatow, jigintanw) bee be balo

su ni tile u sen
kan ka da sonw,
kojugukelaw
kan.

Dijesosigi latige
konuman de ye
bee sago ye.
Nka, latigemasa

de be sababu nogoya k'a jesoñin lafiya ni
daamu jenemaya kono. (sow, mobiliw,
motow, wariw, forow).

O de kosoñ, don o don, bana, konya,
kasabi bee be taakasegin ke mogow ni
nogon ce.

O de kama, segen, koli, soro be falen-
falen hadamadenw ni nogon ce.

N balimaw, ce ni muso, hakili numan
ni waleya, cesiri ni kekonuman, duw,
kubedaw, kafow de be daamu ni
lafiya sabati walas'an ka se ka koli ni
dese kele jamana kono. Galodugu nali
te fura duman ye.

«je jigintan te sunogo»

Bubakari kulubali
Jekabaara Baarakela

KODIWAR

Mogo 19 minera Sanpedoro zadarameri fe, k'u datugu Sasandara kasola, min ni Abijan ce ye kilometere 296 ye. Kabini tumajan, nin mogo 19 kadugubeetundalen b'uka subagaya la, nka, mogow tun te se, k'u mine, bawo, mogosi ma se, k'a sementiya. A ko lajeyara dugu mogow ma, don min na, n'o ye zanwiye kalo tile 10 ye, o don de kera kamalen do su yeli ye, denmisenninw fe, k'a sora tigi fagatuma meenna, fo k'a su toli. O kamalen min togo ye Giro Pasikali, o fagali jeninini walew bora mogo 19 ninnu kan. A sabatira k'u bee ye subagaw ye, k'u no be Pasikali fagali la. Okuma for'u yere wfe, fangalamogo ye. O de kama, olu ma siga, k'u mine, k'u don kaso la, sanni sariya k'u ka kiiriko bila bolo kelen kan.

Sunogobana be ka wuli ni barika ye Farafinna

Hakililajigin siratige la, san 1994, nowanburukalo «KIBARU» kono, a for'awyekodijemajama hörönyalenw ka tonba «ONU», bolofara min ka baara nesinnen don kencyakow ma dije seleke naani bee la, «OMS» o y'a jira ko sunogobana wulilen don ni barika ye Afiriki jamana caman kono, k'o misali k'a banabaato lakodonnenw hake cayali ye, min kasabi sera mogo 250.000 ma : ce w ni musow ni denmisewn caman be minnu cema.

A jirala k'an be don min na i ko bi, banajugu in b'a tege da hadamaden 25.000 de kan san o san; wa o fana ye dogotorow sera ka banabaato minnu lasoro, n'o te caman dogolen don. Bana in be ka jensen Afiriki jamana 36 de kono.

«OMS» ka dogotorokow baarakela faamuyalenw y'a da dije tonkun 4 jamanadenw bee tulo kan, ko bana in seginni nibarikaye, setigi jamanaw ni faantan jamanaw bee sen b'a la, bawo u si m'a k'u kunko ye.

Mogo faamuyalen ninnu ka foli la, bana in ye dugu misennin caman ke tomo ye, bawo a ma se minnu ma, olu mogow bee bolila k'u sisow, ni baganw n'u ka dugukolo senetaw bee te yen.

O de kosoñ «OMS» y'a kanbo, ka wele bila dije jamanaw bee lajelen ma, faamaw ni faantanw, u bee k'u jeniyoro fin sunogobana keleli la, sanko dimogo min b'a bila hadamadenw ma, ka ko bee ke, k'olu silatunun. «OMS» y'a jira ko baara nogoman te, bawo nafolo ni minen ni hadamaden minnu bena don a bana in keleli dafe, o te doonin ye. Ola, an yere be se ka min fo «OMS» ka welekan ni laadilikanw kan, o ye bee k'a don ko «jekafu n'a diya o diya, jekake de nogon te».

N'an b'a fe ka Afiriki kungokono sigilaw mogo miliyon 55 ni kisi, an ka wuli a tuma la, bawo bamananw ko : «ni sanu y'a dontuma je, nsira ka fisa n'a ye».

Ntolatan Sariyaw (boko 4nan ni boko laban)

SARIYA TAN NI KELENNNA : Kerefe meru

- Kerefe meru ye ntolatanna jocogo de ye ntolatankene kan, k'a jresin «ekipu» do ka jo ma ani balon soro o ntolatanna masina fe, k'a boaka «ekipu» ntolacila do cyc;

- Ntolatanna te se ka jate kerefe meru mogo ye, n'o y'a soro a te balon nefe. A te jate kerefe meru ye cogoya minnu na, o file :

1 - N'a b'a ka ntolatankene cemance la ;

2 - N'o y'a soro «ekipu» do mogo fila bee jolen be tiiri kelen kan ni «ekipu» to kelen mogo ye ;

3 - N'o y'a soro a be kerefe meru lakika la ;

4 - N'a y'a to yoro jan ka «bi» don ;

5 - N'a ye «korinerila «bi» don

6 - N'a ye kerefe tiiri (n'o ye tushi ye), o «bi» don

7 - N'a ye balon da duguma k'a tan, k'o sababu b'o «ekipu» do mogo do ka fili la ;

- «Aribitiri» ka kan ka kerefe meru file fiye, kabini «ekipu» kelen mogo fila b'a fe ka balon di nrogon ma waati min na.

SARIYA TAN NI FILANAN : Filiw ni balanw

- File be fiye ntolatanna na, n'a y'i tugu ka kojugu ke a ntolatanna nrogon do la ;

- Balontanna jugu nangili hake be suman'a ka walejugu hake ye ;

- Kangari be da balontanna jugu ye, o ko, ntola be tan ka t'a ka jo fan fe ;

- Ni balontanna ka fili barika bonyara, «aribitiri» b'a gen ka bo ntolatankene kan;

- Balontanna min mana njuguyako ke, o be gen ka bo ntolatankene kan; halin'a ye dajuguya nenini walima joginni ke.

- Ntola dabora tulon de kama, ni mogomin y'a tege da a ntolaci nrogon kan, o be gen, ka tila k'a ka «ekipu» nangi. O temenenn k'o, n'i sera o yere ka «ekipu» mogo ma walima ntolatankosila (aribitiri), i be gen o fana sababu la.

- Ni balon tura balontanna do bolo la, k'a soro a'm'a dabo a kama, file te fiye o la ;

- Nka n'i y'i tugu ka balon lajo wali ka maga a la, walasa a kana don i ka jokono, «aribitiri» b'o file fiye, k'a tigi nangi ;

- Balontannaw be se k'u kamankun da nrogon na, n'a ma ke ni juguya ye; nka n'a dabora bana de kama, o ye farati juguba ye, «aribitiri» be min fiye.

SARIYA TAN NI SABANAN : Fili minnu togo ko «kufaranw»

- Ntolatannaw ka fili do be yen, a be fo a ma ko «kufaran».

- Ni balontanna min ye «kufaran» fili ke, balon be di «ekipu» do ma, u ka ci ka taa

filikebagaw ka kan na u fere ma.

- «Kufaran» tancogo sirili don filikecogo la, o te doye ye ni filika juguwali n'a ma jugu.

- Ni «kufaran» be tan, filikebagaw ka «ekipu» ntolatannaw b'u soko balon na ni metere 9 ni doonin ye, «ekipu» do mogo b'u jo diyan yoro la.

SARIYA TAN NI NAANINAN : "PENALITI"

Ni «ekipu» ntolacila do y'i tugu ka ntolatana sariya kononton nangitaw do ro kelen k'a ka joda masurunya la, o de be wele ko «penaliti».

- «Penaliti» la, balon be da metere 11 ni filikebagaw ka joda ce.

- Ntolatanna tow bee b'u mabo balon na ni metere 9 ni ko ye. A to be to jo kolesibaga (garidiyen) ni penalititanna ye. Goli walima garidiyen b'i jo tiiri kan, a be se k'a farikolo to bee lamaga, nk'a sen te bo a nona. Ni «bi» donna k'a t'ocogola, a ka ni; nka sanni balon ka tan a y'a senw bo u hona, segin be ke «penaliti» kan, a be tan kura ye.

SARIYATAN NI DUURUNAN : Balon bolen filili bolo la

- «ekipu» do mogo mana balon tan k'a labo ntolatankene jojan tiiri fe, o ye fili do ye.

- O fili be latilen ni balon dili ye «ekipu» do mogo do ma, o k'a fili a bolo la, a tsogon do

ma, k'a jolen to tiiri kofe wali tiiri kan. N'a m'olaada latilen, balon be lasegin «ekipu» do ma. N'i ye balon bolen fili ka taa jokono, k'a soro mogosi ma s'a ma, o «bi» te dan.

SARIYATAN NI NANOCOM : ni bidonna do ye balon labo

- Ni nefentolatanna minnu ka kanka «bi» don, n'o do ma se ka bi don fo ka balon do ro kelen do «goli» ka tiiri kofe, o kan do ntolatannaw be balon ta k'a da metere woogon a ni jo ce, ka soro k'a tan.

- Nka o waati la, minnu ye ntola labo, o bidonnaw b'u mabo «ekipu» do ka jo da la, o k'balon be tan.

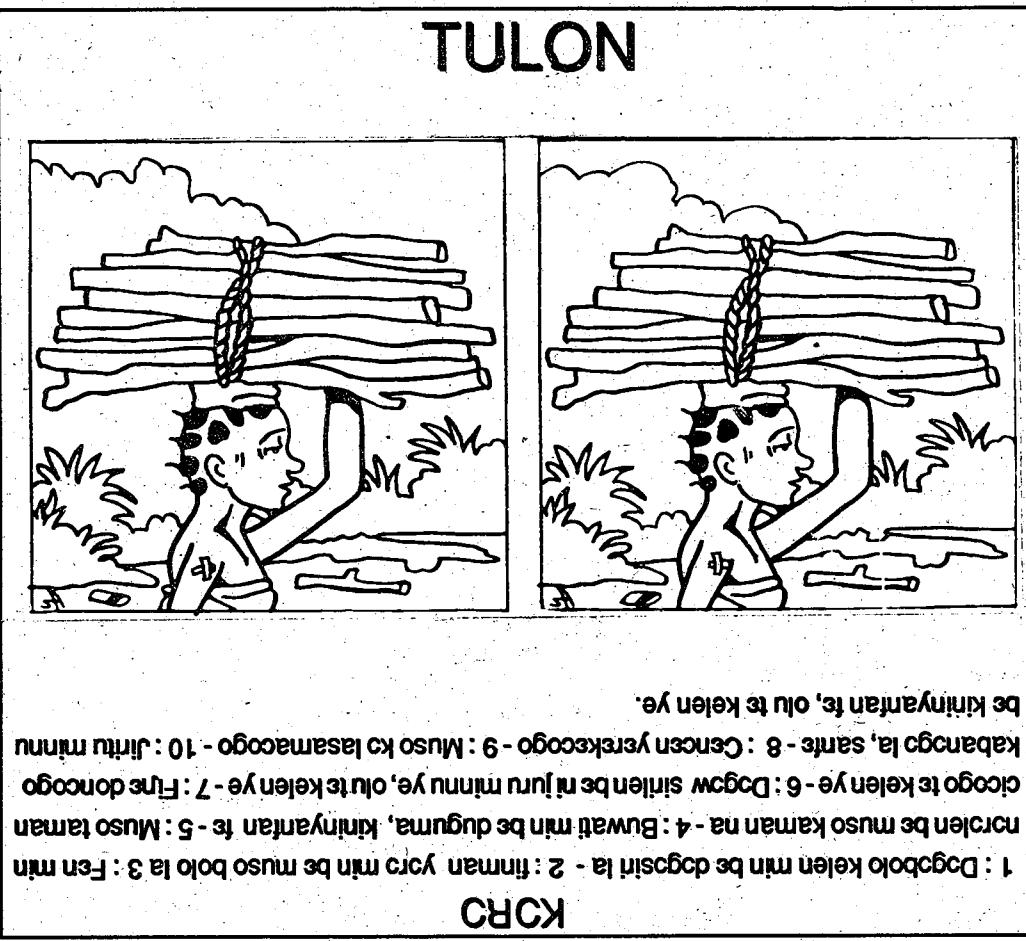
SARIYATAN NI WOLONFILANAN:

(Balon min be tan ntolatankene jojan n'a josurun wo min fe, n'an k'o ma korineri)

- Korineri be soro min fe, o y'a ye ni ntolatanna minnu ka kank'u ka jolakana, o do ro kelen ye balon labo u yere ka jo tiiri suruman fe.

- Osiratige la «ekipu» do mogo do be ntola da kene jojan n'a josurun wonin ntolacila do fe, wonin min hake ye metere kelen ye ; a be tan minnu kun, olu b'u mabo balon na ni metere 9 ni ko ye, o k'o «ekipu» to kelen b'a tan cogoya min ka d'a ye, o la, ni balon donna jo la, yorenin kelen, mankan t'o la, o ye «bi» lakika ye.

- kerefe meru te «korineri» la.

Sajola sanu ko

Sanu min lakodonna Sajola dugu kono, n'o be Kejeba fe, Kayi mara la, o boli be damine san 1996 la. Angilew ani Ameriken minnu b'a sanuko nafolokown'a minenkowju la, olu ka jekulu y'a ka nisondiya jira, baara kelenw na, kabini Bamako, fo Sajola. A folo kera ciyakeda sigili ye sen kan, Sajola sanuko kama, n'o be wele ko «SEMO». A filanan kera dije demejekuluw sendonni y'a sanuko la, k'a nafoloko soro li nogguya. O siratige la, a jirala, ko nafolo min bera don Sajola sanuko la, o be ben sefawari miliyari 125 ma. A jirala fana, ko ni soro kera, a tono be tila jekuluw ce, k'a d'a kelen bee joyoro kan. Jatemine la, Angilew ni Amerikenw ta be ke doreme 7 ni tama 3 ye (38 %) ye, mugan kelen kelen kan. Kanada jekulu fana b'o noggon soro. Mali yere ta ye doreme 3 ni tama 3 ye (18 %). Demejekulu tow bee ta ye doreme 1 ani tama kelen ye (6 %). Mogo faamuyalen minnu b'a baara la, olu y'a jira, ko Sajola sanu boli kuntaala becaya ni san 13 ye.

CNCL: juruko nena bora

Ciyakeda do dayelenna Loco, zanwiye kalotile 28 don, min togo ye «Danaya» n'a be wari juru don mogow la, yiriwali siratige la. A yoro sera ka sigi senkan ni Kanada jamanaka demejekulu ka bolomafara nafolo ye, n'a be wele «ACDI» min jesinnen b'a noggon ciyakedad sigili ma Mali ani Afiriki jamanaw kono. Ben ker'a poroze kan 1989 la, nk'a wari soro la salonnasini san 1993 la, k'a yoro dilan, ka ben ni ninan ye. A jirala ko Loco «Danaya» ciyakeda be juru don senekela bee la.

San : Maloforo kura werew labenna.

Maloseneko siratige la, faraje jamana min be ka San cikejekulu mogow deme, o togo ye «PEYIBA», wali «NERILANDI»

Ojamana lasigiden min be Mali kono, o dar'u ka mogo daw kan, ka taa maloforo kura taari 200 dantige San

dugutilebinyanfanfe, min be «CMDT» ka hukumu kono. O forokene kura labennenw mana fara korolenwkan, a bee be ben taari 1.280 ma. A bee lajelen nafolo kasabi benna sefawari miliyari 1 ani miliyon 317 ma. Cikela minnu bera baara k'a forow kono, o be mogo 350.000 bo Olu yere ye taari 150 dilan san 1990 la, min labenwari kera sefa miliyon 31 ye. Seneforoko temennen ko, a jirala, ko san 1992 la, PEYIBA ye keneyaso do jo sankaw ye, min nafolo benna sefawari miliyon 40 ma.

Ka bo Jeda

Ne Bala Sogoba be nin kunnafoni lase KIABARU ma. Ne b'a fe n'ka jaabi kibar kono ani arajo la.

A' y'a fo KIABARU n° 272 nan kono ko segenbaato jamana 47 be dugukolo kan, ko Afiriki doren ta ye 32 ye ko : «banki monjali» min y'o jatemine ke, k'a jira ko Afiriki jamanaw te bo nogo la, ni cike yiriwabaliya kun ma nefo».

Ne Bala Sogoba fe, Senek yiriwabaliya ye fangasow de no ye, k'a sababu ke senekelaw be baara min ke bi, folo o noggontun te ke, nka u te nafa sor'a la, bari sened den ye «MAKOCL» ye, nka jugu were te senekelaw la ni «MAKOCL» te.

San o san do be fara koori kan, nka o n'a taa bee fen te fara koori songo kan. Misali la, nogo (angere) bore tun ye 1764 ye, u ko k'o be ke 2330 ye; samiye nata ko fen te fara koori songo kan. Bee dun kumakan ye ko senekelaw y'an jigiw ye.

Ne fe, o te tine ye, nka ma bala n'na, bari bamananw b'a fo ko « ni jakuma ye nin gen, n'a donna ding'e kono, o ye jakuma se bannen ye. NKA n'i ye nin damaw bila noggon ko, u te dese noggon na», sabu ni senekelaw y'u ka geleyaw nefo, o te waleya. Foyi te fu ye kuma numannin ko. Se de t'an ye, nka ni n'ka kuma in digir'aw la, a' be yafa n'ma. N'b'a nini aw fe, aw kana segen kunnafoni dili la, k'an be kuma jugu minnu fo ko be digi aw la, bawo aw'y'anw new n'an tulow ye. N'aw desera aw ka baara la, o y'anw new n'an tulow datugulen ye.

N'be kibar baarakelaw bee fo. K'a damine Bila kubedaba yere la fo ka t'a bila Jedala senekela nanaw ni cikelakoliden kuntigi ni dugutigiw n'u laadibagaw bee lajelen na, n' ka foli be nin bee ye. N'b'a nin'u bee fe, u ka do fara u ka cesiri kan, walasa kunfinya be se ka kele k'a ban pewu an ka duguw kono.

Bala Sogoba
cikela ka bo Jeda Bila kafo kono.

Forontoji be nako fenjenamaw faga

Farafin jamana ka dogo foronto donnen te yoro min na, a ka farin da kono, o n'a taa be, a be na kunkorota. N'a bora na kunkorotali la, mogo caman te neci were don foronto la. Kejereye ciyakeda do sigilen be kameruni jamana tilebinyanfan na «CIPCRE», min ye Fenjenama fagalal farin do laben ni foronto ye. U be foronto kene bolone wojo, walima foronto jalan bolone saba mugu nagami ji litiri fila la. U b'o lamaga fo ka foronto bee yeelen ; o kou b'a ji sensen fini womisennin do la ; nk'a baara te taa i ne kolosili ko, bawo bee b'a don foronto be min ke ne la.

Safuneji do be ke forontoji sensennen na, o kok'a ke nakosonna kono, ni y'o seri-seri i ka legimu tugunw kan, a be nakofen fenjenamaw bee silatunun ; hali n'i y'a ke i ka jiri nafamaw kan, bubaga te se olu ma. Nafa were min b'a la, n'o b'a ni fenjenama fagalal tow bo noggona ma, o te dower ye posoneko ko ; posone te forontoji la, w'a be baganmisenninw fana gen k'u mabo nakofenw na.

SYFIA

"AMAP" kuntigi
Gawusu DARABO
Mali kanw kunnafonisebenw.
baarada kuntigi
Nanze Samake
Kibaru
BP : 24 Telefoni: 22-21-04
Kibaru Bugufiye Bozola
Bamako -Mali
Dilanbagawni sebenbagaw kuntigi
Basidiki Ture
Sebenbagaw kuntigi
Baadama Dukure
Labugunyoro: kibaru gafedilan
baarada
Boko Hake 16 000